

16

Hirap-Könyvtár
Nővédeklapja
1898. é. 1239

OPRAVDOVÝ

KRESŤAN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

Predplatná cena:
Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
Na pol roka . . . . . 1 „ — „
Na štvrt roka . . . . . — 50 „
Jednotlivé číslo 3 kr.

Vychodí každú nedeľu.
Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNÝANSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
VI. okr., Aradi-utca 14.
Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
Nevyplatené listy sa neprijímajú.

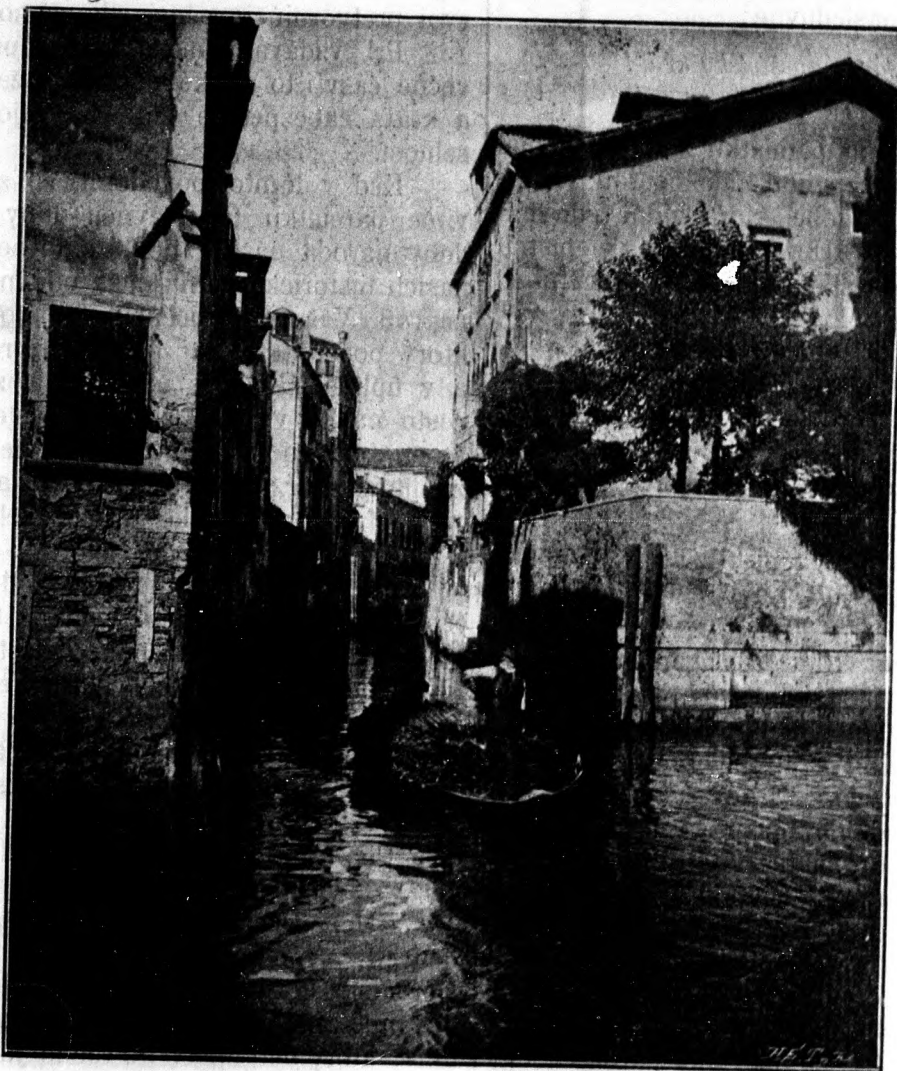
Nech žije kráľ!

Pred 50. rokami 11-ho apríla odovzdal kráľ Ferdinand V-ty palatinovi arcikniežatu Štefanovi na sneme v Prešporke vydržiavanom sankcionované zákony z r. 1848. Vyslanci hrmotným éljenovaním vďaka vyslovili kráľovi. Na tomto historicky významnom zasadnutí snemu v Prešporke prítomný bol aj náš teraz slávne panujúci a vrele milovaný kráľ, čo 18ročný mladík.

Od tohoto radostného dňa už uplynulo 50 rokov, 50 útrap ale aj radosti plných rokov. Národ uhorský mnoho pretrpel, mnoho podstúpil, kým mu svitla zase doba úplnej slobody. A teraz po 50. rokoch zákony z r. 1848. znovu byly predmetom vrelého

uhorská konštitúcia zodpovedne duchu času pre- tvorila, že tieto zákony utvorily ten základ, na ktorom spočíva novšej doby štátne jestvovanie krajín uhorskej koruny a na ktorom duševný a hmotný vývin týchže tak radostne napreduje.

Takéto oslavovanie zákonov z r. 1848. dosiaľ nepočul národ z úst svojho korunovaného kráľa. A tak jestli sa kto opovážil dosiaľ pochybovať, že kráľ a národ sú úplne jednotní, úplne svorní, toho jasne presvedčily kráľove slová o protive. Bol to skutočne aj radostný deň, keď národ a kráľ vzájomne oslavovali tú slavnú dobu z r. 1848. A jako v Prešporke oduševnene éljenovali vyslanci, keď kráľ Ferdinand oddal

Ulica v Benátkach.

odusevnenia, asíce nielen so strany národa, lež oslavoval tieže aj sám kráľ, keď povedal, že zákonom z roku 1848. máme čo ďakovať, že sa

sankcionované zákony, tak aj teraz po 50. rokoch konca nemajúce éljenovanie vznášalo sa kráľovskými teremami, keď sa náš milovaný kráľ

osvedčil, že s radosťou sankcionoval ten zákon, ktorý zákonodarský sbor vyniesol z príležitosti 50-ročného jubiléuma preporodenia roku 1848.

A skutočne deň 11. apríla je dňom preporodenia, lebo v tento deň sankcionoval kráľ to, čo si národ žiadal, čo si snem vyniesol a tak tedy, tento deň máme sláviť a svätiť čo deň vynešenia zákonov všeobecnej slobody.

Päťdesiatročná pamiatka slavných udalostí z roku 1848. bola 11-ho apríla slávnostne zasvätená. V tento deň vydržovali magnáti a vyslanci spoločné zasadnutie, na ktorom bol prečítaný prípis, ktorým zákonodarský sbor pozdravil kráľa z tejto slávnostnej príležitosti. Zatým išli magnáti a vyslanci spoločne do budínskeho kráľovského hradu na holdovanie ku kráľovi. Tu predniesol predseda snemovne vyslancov Szilágyi prípis, ktorý snemovne už vopred prijaly a ktorý tu podávame od slova do slova.

Pozdrav zneje nasledovne:

Najjasnejší cisár a apoštolský kráľ!

Najmilostivejší Pane náš!

Sláviac polstoročnú pamiatku znovuzrodenia národa, v zákone zvečnenou zbožnosťou vzdávame vďaku naproti tej dobe, ktorá zodpovednými inštitúciami zabezpečila Uhorsku jeho dejepisnú jednotu, národný ráz a štátoprávnu samostatnosť.

Preporodenie nebolo ani okamžité, ani násilné. Cez desiatročia trvajúcou vlasteneckou prácou najlepších synov národa dozrelo to povedomie, že klesajúci národný život pri starých inštitúciách nemožno uviesť do kvetu, lež že namiesto nich treba duchu novej doby zodpovedajúce tvorby uložiť.

Toto znovupretvorenie inštitúcií uskutočnily zákony z roku 1848. sankcionované kráľovským predchodcom Vášho Veličenstva.

Na zastupiteľstve ľudu spočívajúca zákonodarná moc bez ohľadu na triedy, rody a konfessie vstúpila do života a s ňou spojené utvorilo sa ku prevádzaniu výkonnej moci povolane zodpovedné ministerstvo.

Sjednotením Sedmohradska a spätipripojením pripojených častok ku matke-vlasti nastúpila celistvosť priestoru krajiny. Na základe rovnoprávnosti a spoločného snášania tiarch, so srušením predprávia, synovia národa boli bez ohľadu na triedu a národnosť prijatí v šiance ústavy, národ stal sa silnejším a väčším.

Slobodnou učinila sa tlač, aby národ cieľom svojho štátneho a spoločenského blaha, s novými inštitúciami náležite mohol žiť. Barvy národa sa uviedly do svojich prastarých práv.

Najjasnejší Pane náš! V týchto inštitúciách ukrývajúca sa národná sila je príhodná nielen na

premoženie osudných dôb, lež v duchu nenarušene s múdrym pričinením Vášho Veličenstva v tvorbách znova uvedených od tých čias a znova sa osvedčiac, podáva nenahraditeľnú záruku blahého jestvovania tohoto národa a slávy panovníckeho domu Vášho Veličenstva.

Národ náš, vďaka večnej Prozreteľnosti a otcovskej múdrosti Vášho Veličenstva, nestojí pred osudnými dobami, týkajúcimi sa jeho jestvovania. Môžeme myslieť i na vzdanie úcty, ktorá už v zákone oslavujúcom tvorby z r. 1848. došla výrazu. Keď sme zpomedzi veľkých dní pred polstoleťím uplynutých jeden vyvolili za predmet nášho slávenia, nemôžeme ním urobiť iný deň, než ten, v ktorý slovo stalo sa skutkom, v ktorý tieto vznešené myšlienky, na kráľovské slovo predchodcu Vášho Veličenstva prestaly byť len túžbami národa, lež opatrené kráľovskou sankciou, ako v nich slúčená vôľa národa a koruny oddané skutočnému životu, mohly započaf a aj započaly svoj pretvorujúci večnej sily účinok.

Pri vzdávaní našej úcty musíme uznať na večné časy i to veľké poučenie, že blaho národa a kráľa zabezpečuje len ich vzájomná jednomyseľnosť.

Keď v tomto povedomí so zbožnosťou slávime pamiatku tej slávnej doby a tvorcov tej doby národa nášho, neutuliteľne javí sa z prs našich historická verná naša oddanosť a cit vďaky naproti Vášmu Veličenstvu, jako proti takému, ktorý postavil sa na základy nepretržitosti práva a v úplnej shode s národom v zákone označil cestu nášho vývinu. Na tejto ceste nášho vývinu ani v budúcnosti nemôže nás viesť iné, než nezlomné pridržanie sa našej ústavy a dôvera a vernosť naproti osobe Vášho Veličenstva, trónu a naproti panovníckemu dvoru.

Tieto city preniknúc národ náš, my, jako jeho zákonné zastupiteľstvo, i z tejto príležitosti tlumočíme v srdci každého vlastenca tú žijúcu túžbu, aby Pán všetkého Vaše Veličenstvo a kráľovskú famíliu k blahu a sláve národa nášho dlhým, blaženým životom požehnal. —

Prítomní členovia zákonodarského sboru častejšie hlučne éljenuvali.

Po utíšení éljenov kráľ odpovedal na pozdrav nasledovne:

«Ubezpečenie o vernej oddanosti shromaždených magnátov a vyslancov môjho Uhorska, Horvatska a Slavonska prijímam so zvláštnou radosťou a najúprimnejším poďakovaním sa zvlášte dnes, ktorý deň značí 50-ročné jubiléum toho pamätného a historicky významného dejú, že byly sankcionované tie zákony z roku 1848., ktoré rozhodly pretvorenie starobílej, na základe stavov spočívajúcej konštitúcie a celého verejného života v duchu zodpovedajúcom požiadavkám novej doby.

S radosťou som sankcionoval ten návrh zákona, v ktorom prišla k platnosti myšlienka, aby pamiatka vynesenia zákonov z roku 1848. bola národne zasvätená, a rozhodnutie čoho šepkala národná zbožnosť. Lebo keď bol ustálený ten spôsob, dľa ktorého môžu byť konštitucionálne vybavované spoločné záležitosti krajín, patriacich k mojej uhorskej korune a ostatných mojich kráľovstvi a krajín a dľa ktorého majú byť plnené na pragmatike sankcii zakladajúce sa povinnosti, poťahujúce sa na spoločnú obranu, taktiež dľa ktorého sa stále usporiadal verejnoprávny pomer Uhorska a jeho krajín, *skutočne pretvorujúci účinok zákonov z r. 1848. utvoril ten základ, na ktorom spočíva novej doby štátny život krajín patriacich k mojej uhorskej korune a na ktorom duševný a hmotný vývin týchže tak radostne napreduje.*

Dôverujem vo vlastenectve národov krajín, patriacich k mojej uhorskej korune, taktiež aj v obozretnú a chladnokrevnú múdrosť zákonodarcov, že na danom základe ďalší vývin štátnych ustanovizní vždy bude na tej ceste pokračovať, ktorá vede k opravdovému dobru krajiny a prostredne k napomôženiu mocnárskemu postavenia a auktority monarchie.

Na tomto priestore a v tomto smere môžete vždy počítať na moju dobroprajnosť a výdatnú podporu.

Prosiac Všemohúceho, aby naše sem smerujúce spoločné snahy čím výdatnejšie požehnal, ubezpečujem vás o mojej nezmenenej laskavosti.»

Po ukončení týchto krásnych kráľovských slov nastalo také oduševnené éljenovanie jaké zavznelo v Prešporku pred 50. rokami, keď kráľ Ferdinand V-ty oddal sankcionované zákony. Magnáti a vyslanci do povetria pozdvihli svoje kalpagy a tak volali: Nech žije náš kráľ!

Slovo k rodákum.

Minulý týždeň bol pre nás významný. Slávili sme pamiatku veľkých udalostí z roku 1848. Dojati sme iste všetci a dal by dobrotivý Pán Boh, aby táto naša dojatnosť bola trvanlivou a premenila sa v nás na zaujatnosť za veci verejné, štátne a národné.

Udalosti a výdobytky tohoto nezapomenuteľného roku spojené sú nerozlučne so slávnym menom hrdinského muža Ludvika Kossuth, syna našich podtatranských krajov, ktorý nám zanechal veľmi krásny príklad toho, ako môžeme a máme byť i my inorečovní synovia vlasti opravdoví vlastenci a národovci.

Kossuth bojoval za vlasť a národ. Nebol vojakom, no sám bol toľko ako celé armády, lebo nepoznal iné ciele, ako neunavnú činnosť

v prospech vlasti a národa. On a tá hrstka liberálnych mužov, ktorá sama z pomedzi spiacich millionov bola prebudená, zo spánku vybúrili synov vlasti a svojou zákonodarnou činnosťou s požehnaním Hospodinovým premenili ujarmenú masu obyvateľov v slobodný národ.

Áno, v pamätnom roku 1848-mom pohnul sa k životu národ. Národná činnosť javila sa len v skutkoch niekoľko jednotlivcov, a predsa preukázala ohromné výsledky, výsledky také, ktorých požehnanie i my cítime a požívame a cítiť i požívať budú aj naši potomci ešte na veky vekov.

Národná činnosť nenie ešte ani dnes všeobecnou. Aj dnes máme mnohých, ktorí alebo spia, alebo sa od povinného spoluúčinkovania trestuhodne odťahujú. Ba zdá sa, že dnes horšie stojíme ako inokedy, lebo rozcapartení sme, a nepriatelja slobody a práva nielen že odťahujú synov vlasti od prác nameraných k udržaniu dosavadných slobôd a práv, ale práve ešte prostredne i bezprostredne vyzývajú a nahovárajú ich, aby na záhubu jednoty štátu pracovali; aby jednotu národa rostriezkali... Máme žiaľbohu i takéto pliahy a mnoho národných síl potrebujeme ku bráneniu sa oproti týmto. Ba, tak sa zdá, že musíme takmer všetku činnosť už od rokov len ku tejto samoobrane upotrebovať, miesto toho by sme potrebné doplnky k úplnému vystaveniu právneho štátu previedli.

Osobné záujmy, osobné chůvky, neohraničená márnivosť jednotlivcov, baženie po výsadách, žiadosti po panovaní a nadvláde zapríčiňujú v národe rozbroje a hatia potrebné napredovanie. Na miesto bratskej jednoty — samá rozcapartenosť, a len nechcú vstúpiť do seba občania toho samého Uhorska, nepomysliac, že «beda tomu z koho pohoršenie pochádza.» S bôľom i obavou by sme museli hľadiť na pomery naše, keby sme nevedeli dvoje. Keby sme nevedeli po prvé to, že liberalismus je pevnosť nedobytná, a po druhé to, že liberalismus je do srdca Uhrov tak hlboko zakorenený, že ho odtiaľ len so srdcami vyrvať možno. To nám dodáva vytrvalosti, to nás núti k boju oproti protivníkom.

Protivníci liberalismu sú v Uhorsku jedine ľudári, ostatné strany opposície nielen že sa liberalismom honosia, ba tenže často za svoj výlučný majetok vyhlasujú. Ľudári sami sú protiliberálni: málo ich je a predsa toľko šarapaty narobia; predsa tak mnohé závady a prekážky zapríčiňujú. Povrchne pozorujúc, zdá sa to byť nesmyslom, a predsa je tomu tak. Príčinou toho je to, že ľudári bez vyberania, bez rozmyslenia všetky akékoľvek prostriedky upotrebojú k nivocivej svojej činnosti. Oni sú hotoví spojiť sa s bárskym, ba natískajú sa všetkým nespokojencom,

len aby sa počtom týchže zväčšif mohli. Natískajú sa vierovyznaniam, natískajú sa národnosťam. Kým majú z toho akýkoľvek ošoh, dotedy z čiastky taja, z čiastky uznávajú istú spojitost: keď sú ale odmrštení pre svoju pokrytost, vtedy si ako Pilát ruky mijú a upodozrievajú vládu.

Hľadali ľudári spojenie s národnosťami, to dnes darmo taja, na to je priveľa dôkazov. Hladá spojenie s nimi — s národnosťami i liberalismus a na tomto sa zakladajúca vláda, — lenže aký je v tom ohromný rozdiel. Ľudári hľadali v národnosťach spojencov oproti vláde, k tomu cieľu zväčšovali, už i tak prílišnú ich nespokojnosť. Huckali, dráždili ich oproti zákonným ustanovizňam štátu; lichotili ich neoprávneným požiadavkám, ba hatili ich v tom keď sa chceli pridružiť k celku. Naproti tomu vláda, čo je jej svätou povinnosťou, hľadá a usiluje sa získať národnosti pre štát uhorský. Ona vidí v nich zavedených synov vlasti, ktorých chce pripútať k národnému celku. Kto sa z národností pripojí k vláde, ten neodlúčiteľne stojí na stanovisku štátnej myšlienky jednotného politického národa, ten je čistá výhra pre štát a národ. V tom je ten veľký rozdiel medzi pokračovaním vlády a ľudarmi.

Keď raz Uhorsko naše v očiach a srdciach *jednoho-každého občana* za takú vlasť považované bude, mimo ktorej v celom širom svete preňho viac miesta niet; keď *jedon-každý občan* cítil sa bude neodlúčiteľným členom jednotného politického národa uhorského, vtedy môžu byť i národnosti, ako také, *neškodné* v opozícii. Kým sa ale to nestane, dotiaľ *nie a nikdy*; lebo dotiaľ nemajú ony dostatočnej opory vlasteneckej, a ťažko im najst hranice štátoprávne dovoleného, politične možného opponovania. Cítia, chápu a uznávajú to národnosti a preto posielajú vládnych vyslancov na snem. To je tá príčina a nie vojenské bodáky a groše.

Jestli sa ľudári cítia byť schopnými národnosti pre štát a národ úplne a bezvýminečne získať; tieže k politickej jednote dosť pevne a stále pripútať, tak aj im ich necháme; dotiaľ ale ani o nich samých nevieme s istotou to, či oni sami *všetci* na základe štátnej idej stoja, dotedy: «dole ruky!»

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Zasadnutie snemovne vyslancov. Vyslanci vydržovali po velikonočných prázdninách v stredu prvé zasadnutie. Na tomto zasadnutí ustáhalo sa, že snem vo štvrtok vyvolí najprv členov delegácie a potom začne pojednávať návrh zákona o sriadení plátov nekatolíckych

kňazov. Na tomto zasadnutí zadal minister pravosúdia návrh zákona o sriadení úverkových spolkov.

Výdavky na nové válečné lode. Pri pojednávaní rozpočtu spoločnej armády žiadal minister 55 millionov zlatých na vystrojenie nových válečných lodí. Spoločná ministerská rada, na ktorej predsedal sám kráľ, povolila tieto výdavky tak, že sa behom nasledujúcich 10 rokov zaokryjú. Najnovšie píšu z Viedne, že na budúci rok nevezme sa nič do rozpočtu na tieto lode, lebo vystrojenie jejich je predbežne odročené.

Neodvislá strana a národný sviatok 11-ho apríla. Na spoločnom slávnostnom zasadnutí oboch snemovní 11-ho apríla braly účasť všetky politické strany, vyjmúc Kossuthistov. Kossuthisti chceli, aby za národný sviatok bol vyhlásený 15-ty marec a keď s týmto návrhom prepadli, nuž sa nesúčastnili na slávnosti vydržavanej 11-ho apríla.

Návrh zákona o úverkových spolkoch. Čo poľní hospodári a mali priemyselníci už od tak mnoho rokov očakávali, to teraz splnila vláda. V stredu totižto zadala návrh zákona o úverkových spolkoch, ktorých potrebu tak veľmi cítia na úver utisknutí hospodári a priemyselníci. Dostiaľ museli poľní hospodári a malí priemyselníci klepať na dverách vidieckych šparkassí, ktoré dávaly peniaze na hrozne drahé úroky, a aj to len tomu, komu sa im ľúbilo, tak že hospodári a malí priemyselníci boli zväčša bez úveru. Povoláním úverkových spolkov je lacné pôžičky poskytovať svojim členom. Vláda napomôže zakladanie spolkov s 500 tisíc zlatými, okrem toho povolí 3 milliony zl. kreditu a aby administrácia nebola drahá, ročite bude dávať na trovy 100 tisíc zlatých.

Zadanie návrhu prijaly všetky snemové strany s hlučným éljenovaním.

Pohanenie pamiatky Ludvika Kossutha. Farári Ignác Zimándy a Zelenyák, oba známi ľudári vydali knihu, v ktorej pohanili pamiatku slavného syna vlasti našej Ludvika Kossutha. Kniha táto vzbudila po celej krajine to najväčšie opovrzenie, lebo veď každému Uhrovi drahá je pamiatka Kossuthova. — Čo chcú menovaní dvaja páni farári docieľiť s touto knihou nevieme, len jedno je isté, že od teraz budú jejich mená práve tak ošklivé, jak drahé nám je meno Kossuthovo. — Ostatne nečudujme sa, od ľudárov všetko vystane, im je všetko podlé, čo není ľudárske.

Vojna na prahu. Vyjednávanie medzi Španielskom a Spojenými štátami, jak znaky neklamú, bude najbližšie ukončené a zatým začnú hrmeť kanóny.

Snem Spojených štátov vo štvrtok bude pojednávať zpravu zahraničného odboru, v ktorej tento navrhuje, aby snem vypovedal, že viac nemožno trpeť ten stav, ktorý teraz panuje na ostrove Kuba, a že je obyvateľstvo ostrova slobodné a neodvislé. Spojené štáty vyzývajú Španielsko, aby hneď zťahlo svoje vojsko z ostrova.

Jak tento návrh bude prijatý, Španielsko musí vojnu vypovedať Spojeným štátom. Uvidíme, čo sa stane.

Otázka na čase.

Ludová strana roztrubuje o sebe, že je ona najúčinnivejšou zo všetkých snemových strán, že jej vyslanci najviac hovoria na sneme, že niet žiadneho predmetu, o ktorom by oni neboli vstave na sneme hovoriť.

Je v tomto aj voľačo pravdy, totižto že ľudoví vyslanci na sneme skutočne mnoho hovoria. Skutočne sotva je predmetu, o ktorom by jeden lebo druhý z nich nepovedal niečo. Či je toto niečo také, žeby zaslúžilo, aby sme ho aj vypočuli, to je už druhá otázka. V tom sú všetci rozšafní ľudia jednomyselní, že tie mnohé reči ľudových vyslancov sú mlátenie prázdnej slamy. Niet v tých mnoho rečiach dobrého zrna, a čo sa aj najde zrno, to je od susedov vypožičané, to si ľudoví vyslanci vypožičali od liberálov.

Pri pojednávaní krajinského rozpočtu tiež hovorili mnoho ľudoví vyslanci. Ale keď by sa ich bol niekto po zakončení pojednávania spýtal, že vlastne čo dobrého a užitočného povedali, nuž by ani jedon nebol vstave odpovedať. Nuž keď ani jedon nenie vstave odpovedať na tú otázku, že čo pre život osožného navrhli, snáď ľahšie bude odpovedať na tú otázku, že čo pre život škodlivého navrhli. A na túto otázku je veru skutočne ľahšie odpovedať.

Veľmi škodlivé je, že opát Ján Molnár hlásal potrebu toho, aby kňazia aj v kostoloch hlásali politiku. Každé miesto má svoj určitý cieľ, tak mlyn je na to, aby mlel, kováčska šmikňa, aby sa kulo, škola, aby sa v nej vyučovalo, kozúbok aby sa tam rozprávalo a kostol je na to, aby sa tam modlilo a rozjívalo o Božských veciach.

Dosiaľ to tak bolo a bolo všetko v poriadku. Ľudia vedeli, prečo a načo chodia do kostola. Keď sa kto chcel nábožnosti oddať, išiel do kostola, tam vypočul z úst Božieho sluhu rozjímanie o večných Božských pravdách, počul potešujúce slová svojho duchovného pastiera, ktorý mu hlásal s kancla, že koho Pán Boh miluje, toho navštevuje. Dosiaľ každý súžený našiel útechu, našiel potešenie v kostole, lebo čo hľadal, to aj našiel, hľadal tam Pána Boha a ho aj našiel.

Nuž a jakože to bude budúce? Dľa nárady pána opáta Jána Molnára majú kňazia v kostoloch nie viac slovo Božie, lež politiku hlásať. Tedy kde človek dosiaľ hľadal a aj našiel duševnú útechu, tam odteraz bude museť počúvať myseľ poburujúce politické úvahy, kde sa dosiaľ smieril s Pánom Bohom, tam bude musieť odteraz počúvať strannícku politiku.

Spytujeme sa, či je to v poriadku? Veď sa u nás aj tak mnoho, až mnoho politisuje. Miesto

toho, aby sa ľudia rozprávali o tom, jako by si mohli zaopatřit ľahšiu výživu, jako by si mohli zadovážiť väčšie prijmy, politisujú. A hlavne ľudová strana uviedla do života ustavičné politisovanie. Strana táto aj dosiaľ tísia všade politiku, kde predtým tichý ľud obrábal v pokoji svoje roličky a poctive zahľadával si svoj každodenný chlieb, nestarajúc sa o politiku, tam ľudová strana rozbúrara, rozniečila mysle politikou. Svolávala ľudové shromaždenia a na týchto nesvedomite blúznila, že liberálna vláda potupuje katolícku vieru.

Ludová strana hodila iskru nesvornosti medzi občanov a túto teraz ustavične rozduchuje, robiac rozdiel medzi občanmi dľa náboženstva. Ba tak ďaleko zašla, že aj katolíkov na dvoje delí, na ľudových, čili dľa nej opravdových a na neznabožských čili liberálnych katolíkov.

Spytujeme sa, či je to v poriadku? A čo bude nasledovať ešte ďalej, keď kňazia aj v kostoloch budú ľudu len politiku hlásať, keď aj tam budú len dráždiť myseľ jeho?

A konečne spytujeme sa, kde sa vlastne chcú ľudári modliť, keď kostoly chcú používať za korteeské brlohy? Či pán opát Ján Molnár nemyslel na toto? Tak sa zdá, že veru nemyslel. Keď ale on nemyslel, budú myseľ veriaci, a budú sa takým kostolom vyhýbať, kde miesto slova Božieho budú museť počúvať búrenie proti spolubližným, lebo veď politisovanie ľudárov iné neznačí, jako samé hanenie liberálnych mužov a celej liberálnej vlády.

Páni vodcovia ľudovej strany odpovedajte nám na otázku, že kde sa chcete modliť, keď zamýšľate v kostoloch politiku hlásať?

DOPISY.

Skalica, 6-ho apríla.

Veľactená Redakcia!

Nič není na svete ľahšieho, jako ukazovať na chyby druhého človeka a seba vyhlasovať za takého, na ktorom niet chyby. Takto robili aj ľudárski vodcovia, kým ich ľud základne nepoznal.

Keď začal „Kreštan“ vychodiť, skoro v každom čísle bol od nás dopis v ňom, a teraz? Zamĺkol dopisovateľ, jako vôbec zamĺkla u nás celá ľudová strana. Dnes už viac nemá čo hľadať u nás táto strana, ktorej z počiatku pár roľníkov sadlo na lep. Dnes už natoľko ochabli títo z počiatku tak oduševnení prívrženci ľudovej strany, že už viac nedbajú ani o „Kreštana“. Čítať ho ešte niektorí čítajú, lebo im ho zdarma posielajú, jaknáhle ale začne redakcia predplatky požadovať, tak môže byť ubezpečená, že hneď utratí všetkých čitateľov. A čím viac klesne oduševnenosť za ľudovú stranu, tým

viac prívržencov nadobúda si náš „Opravdivý Kresťan“ ktorého Skahčania tak radi čítajú.

Veľmi som sa zadivil, keď som sa dočítal, že sa ľudoví vyslanci už aj na sneme žalujú na nášho obľúbeného „Opravdivého Kresťana“. — Jako že je to, že ľudári vedia, čo stojí v „Opravdivom Kresťane“, však sa ho tak bojí, ako čert svätenej vody a vystríhate svojich prívržencov, aby časopis tento ani do ruky nevzali, jak len nechcú rovno do pekla prísť.

My sme to dobre vedeli, že páni vodeovia ľudárov pilne čítajú „Opravdivého Kresťana“, len ľudu ho bránili čítať, aby sa nepoučil. Ostatne môže to aj ctenú redakciu tešiť, že sú ľudári prinútení všímať si časopis náš. Len jedno by sme si priali, to totižto, aby takí páni jako pán opát Ján Molnár a páni grófi Zichy a Eszterházy nepotrebovali tlumočníkov, lež mohli sami čítať „Opravdivého Kresťana“. Keď sa títo páni vydávajú za tak veľkých priateľov slovenského ľudu, prečo že sa ne naučia reč jeho? Títo páni ale, keď aj prídu medzi Slovákov na ľudové shromaždenia, nuž tak robia jako židia, že totižto skrz najatých prevodzujú remeslo svoje.

Na tento raz dost. Budúce viac, do tých čias s Bohom!
Skaličan.

BESEDNICA.

Dvaja pisári.

Maďarsky napísal: *Árpád Berczik.*

Vyhľadal som Františka Bárdyho, kráľ. radcu a direktora hlavnej kancelárie v jeho úrade.

— Vitaj.

A priateľsky vystrel obe ruky proti mne.

— Prísel som ku tebe o malú ochotnosť ťa prosiť!

— Len rozkáž, tebe vykonám bársčo.

— O to by ťa prosil, či by si nedal jednomu človeku, — ktorý mi veľmi mnoho na krky chodí — miesto ako pisárovi v tvojej kancelárii?

Bárdy sa úžasne na mňa zahľadel.

— Však si ty odo mňa len malú ochotnosť žiadal... Miesto pre pisára je ale veľká vec, veľmi veľká. Prezi si len tento hárok, koľko ich tu už mám predznačených.

A jeden dlhý, dlhočizný papier mi predložil.

— Práve 120...

— Stodvadsať za pisárov?

— Tak veru, bratček môj... Lenže toto nenie ešte všetko... Toto sú len predznačení! Avšak týchto predídú už zamestnaní *čestní* pisári, čo chcú tiež už raz k platu prísť.

— Nerob si so mňa žart... čižeš? Čestní pisári... Ktože kedy takýto nesmysel len počul?

— A veru je tak. Kto sa chce stať pisárom, toho najprv predznačíme, potom, jestli je uprázdnené miesto, upotrebíme sta bezplatného čakajúceho pisára... V tejto jakosti vysluží 8—10 mesiacov... niekedy ešte i viacej... načo potom odbijú slnecové hodiny a môžeme ho spraviť skutočným pisárom, najprv s 80 krajciarovým denným platom, ktorý sa postupne dvíha až po 1 zl. 50 krov.

Bol som celý prestrašený.

— Či je taká strašná konkurencia?

— Dnes-zajtra, bratček zlatý, Uhorsko bude len z dvojakých ľudí pozostávať. Z pisárov a z takých, čo chcú dakoho za pisára vtisnúť.

V tejto minúte doniesol úradný sluha list, ktorý Bárdymu prináležal.

Otvoril ho.

— Hľa, nech sa ti páči! Zase jeden pisár a to taký, ktorého musím na každý pád prijať. Odporúča ho jeden excellentný pán... nemôžem tejto ochotnosti nevyhoveť. A veru sám Pán Boh mi je svedkom, celá tá vec mi je proti vôli!

A podal mi list. Prečítal som ho. Jednoho na nivoč vyššieho starého baróna odporúčajú na okamžité zamestnanie.

— Barón... rozumieš? Barón!... A z tohoto má byť dobrý pisár? Poznám dobre celú tú fajtu! Veľké nároky a málo práce... Nielen že on sám nič nerobí, ale ešte i druhých pri práci kazí. Jako mám dozor udržať medzi inými, keď mi takéhoto baróna-pisára na krky zavesia, s ktorým iste nebudem vladať? Ale čože tu počať? Musím ho umiestiť k vôli jeho excellencie.

Sluha predviedol baróna.

Starý človek, na ktorom bolo vidno vzdelanú minulosť. Nechť na malčú mal veľmi na dlho narastlý, šaty mal trochu ošúchané a kde-tu zamazané, ale choval sa elegantne. — Bárdy ale cítil, že ohľadom na jeho pôvod nemôže nechať stáť pána baróna-pisára, lež ho musí posadiť.

— Osvieteného pána baróna odporúčajú ku mne za pisára, hovoril Bárdy k barónovi a zároveň doložil:

— Vaša osvietenosť má známosť o tom, že najprv — za istý čas — zdarma musíte slúžiť?

Barón zarezený pozrel na direktora a určitým hlasom odpovedal.

— O tom nemám známosť, ba vyhlasujem, že v tomto páde by úrad ani neprijal. Jeho excellencia ma nistoval, že dostanem plat hneď a ja sa toho aj pridržam.

— Ráčite pán barón vedieť, že jesto síce prázdne miesto s jednozlatkovým platom, lenže to som už druhému prisľúbil, ktorý už dávno zdarma slúži. Som tej mienky, že vaša osvietenosť by ani s tým nesúhlasila, že by sme vás s naštrbením dávnejšie opraveného za pisára spravili.

Barón je nie toho náhľadu. On bez všetkého hryzenia svedomia i mimoradu zaujme tento úrad a vôbec nechce uznať zásluby, nadobudnuté na základe starších práv. Vyhlásil, že prijíma to postavenie, ale len za 1 zl. 50 krové diurnum, teda za najvyšší denný plat.

Bárdy ho chytil pri tejto požiadavke. Na 1 zl. 50 krové miesto nenie teraz tak chytrý výhľad, preto prosil jeho osvietenosť baróna, aby sa snáď dakde inde obrátil, on len toľko spraviť môže k vôli jeho osvietenosti, že ho predznačí a keď požiadavkám osvieteného pána baróna zodpovedajúce miesto bude uprázdnené, potom mu ho zaopatrí.

Pán barón odišiel nespokojný; takrečeno bez pozdravu. Iba len s malým pokynutím hlavy značil, že teraz odchádza.

Tým spokojnejší bol ale Bárdy. Pritom usmievalo si trel ruky.

— No predsa som si ho s krku striasol! A jeho excellencia mi to ani za zlé vziať nemôže.

S mojím priateľom Bárdym zavše sa stretnem; dakedy i spolu večeráme a vtedy vždy viem, jako šlo ten deň v úrade. Lebo Bárdy — jako taký starý mladenec — žije výlučne svojmu úradu. Pred ním je „štát“

všetko, a potom ešte i „záujmy verejnej služby.“ Slúžiac pri administratívnej financii, s krvácajúcim srdcom zksuje, že ten úbohý štát chce každý len ošudíť. Obecnstvo pozostáva zo samých lhárov, ktoré na miesto toho, aby sa nad úbohým štátom smilovalo a v dvoj- alebo trojnásobnej výške svoje prijmy oznámilo, radšej zataja i to, čo majú. Ešte i tú nepatrnú daň lenivo a len na ustavičné neprestajné napomenutia a eksekučné vyhrážania platia. A to s jakou nechutou; s jakou kyslou tvárou! Namiesto toho, aby radostne výskajúc hrnuli sa ku štátnej pokladnici, prosiac, modlikajúc, aby ústredná štátna pokladnica ráčila zvyšné vplaty milostivo prijať.

Nie a nie a nie, nikto nechce napred svoju daň splácať! A veru by ju Bárdy s poďakovaním a s uznávaním prijal.

Avšak keď je už obecnstvo nevďačné a nemilosrdné oproti úbohému štátu, ktorý trpí na večitý hlad a nikdy sa nasýtiť nevie, aspoň úradné osoby, sprisahany, bohato platený úradnícky sbor keby svoju povinnosť verne, svedomite konal.

Lebo dľa pochopu Bárdyho — úradník nech je telom dušou úradníkom — ináč nestojí nič. Jeho čas, silám, všetkým schopnostom nech štát dľa ľubosti rozkazuje, a nieto vznešenejšieho povolania, ako sostar-núť v štátnej službe. Bárdy sa preto ani neženil, aby výlučne len štátu svoj čas a svoje sily venovať mohol, a výlučne v jeho službe skončil.

Základ sebaobetovania je — podriadenosť!

S jakou závišťou čítal zavše o tej poslušnosti, ktorá medzi daktormi duchovnými reholami, ku príkladu u jezuitov panuje! Ako závidel vojsku!

Z tejto tak potrebnej a žiadúcej poslušnosti tak málo zkusil u svojich podriadených a tým menej tej nevyhnutnej svedomitosti.

Pracujú pravda, lenže nie s dostatočnou vytrvanlivosťou.

Nie sú dosť chudí.

Nie sú dosť bládí.

Veľmi málo sú ustatí.

Kdežto kto statočne odpracuje svoj plat, tomu (jestli že ho len príroda neobdarila s náramne silnou telesnou sústavou) sa sluší pred časom sostiariť a pred uplynutím riadnej, štyridsaťročnej štátnej služby na druhý svet ist loj kopať. S týmto Bárdivým systémom by štát veľa nasporil pri pensiach!

Že môjho priateľa Bárdyho pri takýchto pochopoch i ten najmenší neriad a nesprávnosť hlboko urážaly, nad tým nech sa nik nevíť.

A že najnovšie opravdu život zunoval, to sa dá tiež porozumeť.

Už ani vôle nemá do úradu chodiť, do toho úradu, kde záujmy verejnej služby, poslušnosť, každý deň nohami šliape — jeden pisár. A to ešte taký pisár, nad ktorým žiadnej moci nemá, ponač mu je patrónom jeden excellentný pán, ktorého uraziť neslobodno.

Chudák Bárdy veru s ním raz i zle pochodil!

Stretol sa s ním na ulici.

Ani ho nezbadal.

To jest diurnista svojho principála.

Veľmi, až priveľmi to bolelo Bárdyho. Už i to mu hlavne vzkrslo, že ach! čože! čert po tom! Slúžil on už dosť, bude sa pýtať teraz na pensiu. Avšak vtedy vždy stala pred neho postava úbohého štátu, ktorý toľkí bez všetkého svedomia a citu kde len môžu obzradajú a oberajú a položiač ruku na srdce, tú otázku postavil: Či slobodno mu už do pensie ísť? Či na-

toľko je už jeho telesný a duševný kapitál napadnutý a vysilený, že svoju pensiu právom žiadať môže? Či neošudí ten úbohý štát, keď v úplnom majetku svojej práceschopnosti pensiu prijme?

A tak to našiel, že sa táto vec ani len s najjednoduchšími požiadavkami svedomitosti nesrovnáva.

Udušil v sebe trpkosť a ďalej žil unavený, ustatý, zlej vôle.

My sme naň už kríž spravili.

Tento človek je už ztratený pre človečenstvo a vlast.

Stále sa žaloval, že sotva už vládze svoju auktoritu udržať; pisári škamrú, nespokoje hýbu sa.

— Čo z toho bude?

— Nuž odožen ich?

— Nemôžem uraziť jeho excellenciu; jeho excellencia, mi bol päť rokov úradným predstaveným, vždy som bol vo veľkej priazni u neho. Nevieť byť nevďačným! Len to jedno ma teší, že mám súdruha v trápení... Miško Szabó!

A chutne sa zasmial!

— Veru hej — môj Miško! Ten ešte horšie pochodil. I tomu odporúčali na krky takéhoto pána... ale ten je k tomu ešte i bezočivý! Mój pisár na mňa len tak cez plece hľadí a unizuje ma; ten Szabóvi ale ešte aj grobiani. A Miško si to potom všetko do vaku vstrčiť musí!

Na Bárdyho bolo vidno, že isté poľahčenie nachádza na svoj ťažký žiaľ v nešťastlivejšom položení svojho priateľa Mišku.

— Utešený to svet, utešené to pomery, že ani jeden z nás nie je vstave striasť so seba takýchto naničhodných panákov!

— Lebo ste bojkovia! pretrhnul som mu reč.

— Nie je to bojzlivosť, drahý priateľu...

— Tak, nuž je to tedy života neschopnosť! Prečo ste rozum ztratili?

— Darmo my rozum máme. Z tohto sa nemožno vymotať — bola na to smutná odpoveď Bárdyho.

S víťazným úsmevom som hľadil teraz na môjho priateľa.

— Čo mi dáš, keď ti môžem?

— To je nemožno! stonal on nedôverive.

— Nielen tebe ale i Miškovi Szabóvi odpomôžem!

— Ale kamarát! nože pochop polozenie! Ako by si nám ty odpomôcť mohol, keď z nás ani jeden svojho pisára odohnať nemôže?

Bárs je i správcom hlavnej kancelárie, predsa voči jednému pisárovi — nemôže nič vykonať.

Nebolo prázdneho miesta, predsa toho baróna musel prijať. Jeho excellencia ráčil do úradu k Bárdy-mu prísť.

— Ale môj drahý pán veľkomožný! Vstréte ho dakde mne k vôli! — hovoril excellene. — Na 1 zl. 50 krajciarové miesto. Spravili by ste mi veľkú láskavosť!

Aby Bárdy pána baróna so svojho krku striasť mohol, musel ho prijať za pisára, za cenu zrieknutia sa cez celý svoj život neporušeno zachovaných zásad a náhľadov!

Barón sa stal pisárom za denný plat 1 zl. 50 krajciarov, ale jako taký nevynasnažoval sa byť vôbec — na česť a ozdobu pisárskeho sboru našej vlasti.

Chodil síce do úradu, lenže neporiadno; odpisoval dané mu práce, lež mačacie skrabaniny boly k jeho písmu krásopisom; na druhé veci ale — na ktoré zručných diurnistov upotrebiť možno, bol voskrz neschopný. A i nechcel, ani nevládal pracovať a to 1 zl. 50 kraj-

ciarové diurnum považoval za povinnú príslušnosť od všeobecnej vlasti.

Bárdy do istého času len tlumil svoj hnev; ne-skôr slušným, úctyplným spôsobom aj upozorňoval osvieteného pána baróna pisára, že jeho zlý príklad je veľmi škodný ohľadom druhých pisárov, nech sa mu teda za ťažké nezdáva dľa okolností svoje držanie premeniť.

Jeho osvietenosť pán barón-pisár ale na toto upozornenie správcu hlavnej kancelárie len toľko váhy klásť ráčil, že tak pobočne poznamenať si nestožoval, že keby to od neho záviselo, on by bol náchylný do úradu i včasnšie chodiť, ale že k jeho najväčšiemu poľutovaniu úradné hodiny zavše do srážky prichádzajú s jeho spoločenskými povinnosťami.

Pán barón totižto bol pisárom v úrade, ale okrem toho bol barónom a tým aj zostal.

Svoje spoločenské styky podržal, teraz sa už elegantne nosil (čo dokazuje, že už teraz mimo 45 zlatového mesačného platu i z domu musel dačo dostať) a keď ho i nebolo vidno na povrch vyššieho spoločenského života, ale tak v úzadí zavše vykukávala jeho postava kde-tu v tóni magnátskej lôže v divadle v letnom období, keď veľkí páni divadelné lôže svojej čeladi a chudobným príbuzným prepúšťajú. I na koňských dostihoch bolo ho vidno na popredných laviciach sedieť

— Viem to dobre, lež . . . lež každý môže doohnať pisára toho druhého!

Bárdy zadiveno na mňa pohliadol.

— Ako to rozumieš?

— Len tak, že si vyčarujete vašich pisárov. Potom ty odožen pisára Miškovho, on ale zase tvojeho.

V očiach Bárdyho zajasala sa slza — slza radosti.

Bratku môj zlatý! To je znamenitá myšlienka! Recept oproti protekcii. Zachránil si mi život! Veľkú službu si preukázal štátu. Zaslúžiš rád zlatého rúna!

*

O dva týždne bolo — zase všetko v poriadku. Dvoch pisárov si prečarovali a po jednotýždňovej službe ich pre neupotrebitelnosť odohnali.

Bárdy osvedčil sa na druhý deň, že sa teraz už žiadnej protekcie neobáva, ani on, ani jeho priateľ Miško Szabó. Uzavreli vzájomne smluvu ohľadom vyčarovania protežovaných pisárov svojich. — Dosiaľ tento recept v štyroch pádoch s výborným prospechom účinkoval.

HOSPODÁRSTVO.

Liečenie omrazených stromov.

Mrazom obarený strom poznáme po tom, že pod vrchnou kôrou nachodiaca sa zelená kôra dostala farvu hrdzavo-červenú, ba v mnohých pádoch aj jednoročné výhonky, ktoré sú v zdravom stave biele, tiež sú hrdzavo-červené. Toto je istý znak odmrznutia. Skúmať započneme pri ročných výhonkoch a tak pokračujeme na halúzkach, konároch a skončíme na pni. Jestliže znaky odmrznutia spozorujeme pri samom spodku pňa vtedy je celý strom zamrznutý. Pri takom strome aj korene sú veľmi napadnuté, — a nemárniac čas darobnou nádejou, — najlepšie je taký strom vykopať a na jeho miesto zasadiť iný.

Tam ale, kde len z čiastky najdeme omrazený strom, na všeliaký spôsob ho môžeme vyliečiť.

Zo štepov v školke — výmúc orechov a gaštanov, — obrezujeme zamrzené čiastky až do zdravého; ba aj zo zdravého kúsok, a z výhonkov potom necháme najšúcejší, z ktorého si na novo dochováme pník, potažne korunu. Jestli ale vrúblik celkom zamrznul, pník je ale zdravý: ten na novo treba zaštepíť. Nakoľko sa ale pri školkových štepoch odmrznutie obyčajne len po sňaznú čiaru, t. j. potiaľ, pokiaľ byly von so sňahu ukazuje, málokedy je zapotreby znova štepíť.

Pri orechoch a gaštanoch, ktoré zmrzlinu skorej vydržia, za jary nič nevyrežeme, ale ich necháme na seba do pol júna, potom odmrznuté a mrtvé čiastky odrežeme; z nových výhonkov ponecháme najšúcejšie a ostatné tiež zrežeme.

Také stromky, ktoré len trochu omrzly v prvšiu jar na žiaden spôsob nevysadíme, lebo také buď ešte v ten rok, alebo dva-tri roky pozdejšie, — ale istotne vyhnú. Stáva sa že takéto omrazené a prvý rok vysadené stromky živia síce viacej rokov, jaderkovité začnú ale brantovitieť, zapálenitieť alebo dostanú raka; — kôstkovité ale smolnatieť a tak pomaly bárs, — bez toho žeby rodily, — ale iste vyhnú. Jestli sa ale v školke ponechajú niekoľko rokov, vyhoja sa síce, ale úplne nikdy nie a také stromy nemávajú dlhý život. Preto keď len možno, takéto stromky ani nevysádzajme; rozumie sa, že k štepeniu potrebné vrúbliky z takéhto stromkov brať neslobodno.

Pri starších stromoch zjavuje sa zmrzlina na dvojaký spôsob síce tak, jako sme už vyššej udali, že totižto jedon alebo dva ročné výhonky odmrzly celkom; — alebo sa ukázu zmrznuté flaky na jednotlivých čiastkach pňa, obyčajne od poludnej (južnej) a západujužnej strany. Liečenie týchto dvojnásobných omrzlín líši sa natoľko, že zamrznuté výhonky až do zdravého zrežeme. Pri úrodných stromoch zmrzlina sa aj tak ukáže, že len plodné, — tie spuchnutejšie, — puky odmrznú a konárik potažné výhonok (halúзка) zdravý obstál; v tom páde plodné halúzky na 3—4 centimetrové kiptiky zrežeme, žeby sa tak spiace puky vyvinuly a súrodnily.

Zmrznuté flaky každú zimu môžu povstať, keď proti nim peň dokonale neochránime. V zime totižto v poludnie, alebo popoludní slnko zablesne, a keď sa v taký čas od južnej strany o peň stromu opre, primrznutá kôra popustí a v noci zas zamrzne. Vtedy stiahnutie nebýva rovnaké, slabšie čiastky kôry, ba aj kmeň po zdĺžine alebo na obrúčku sa rozpukne. Toto sú mrazom zapríčinené rauny, a keď sa nelieča, do jasene jako-tak zacelejú, ale v zime zase sa obnovia a tiahnu za sebou pomaly úplné vyhynutie stromu.

Liečenie takéhto rán deje sa nasledovne: ostrým nožom zmrznuté čiastky až do zdravého zrežeme a stromovým mázom alebo stromovým voskom nepredusne natremo. Vôbec každú rannu, keď je ona väčšia jako krajciar alebo širšia, vždy voskom zatremo, lebo ináč ľo-

bec nie, — alebo aspoň celkom nezacelie. Keď takéto rany zaliepame, buď na pni, buďto na konároch, vtedy z druhej strany po zdlžine kôru rozkálame, aby sa zbytočná miazga vyparila; ináč zbytočná šťava udusí strom, alebo iné neduh/ povstanú.

Toto rozkálanie kôry, nakoľko ono do kmeňa siaba a následkom toho na vývin stromu útle pôsobí, — utlým zárezom, alebo *pustením žily* sa menuje.

Táto operacia, — zvláštne pri jabloniach, — dokazuje sa veľmi osožnou, preto pri týchto stromoch začiatkom jary sa tento výkon deje; — pri kôstkovatých stromoch ale len v mesiaci júni. Pri lupinovatých, — orechoch a gaštanoch, — ale nikdy, lebo sa pri týchto, zvlášť pri orechoch škodným dokázalo.

Kôru káľať je najlepšie rožom z kosti, — aby sa kmeňu neuškodilo, — čo zoslabnutie stromu zapríčíni.

J. K.

Národný sviatok.

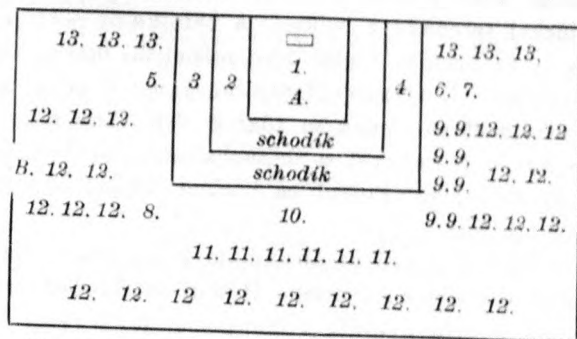
Veľmi okázalým spôsobom oslávilo celé Uhorsko deň 11. apríla ako sviatok na pamiatku toho, že v tento deň pred 50. rokami kráľ Ferdinand V. sankcionoval prešporským snemom vynesená rozhodnutia, ktorými sotrela sa poddanstvo, uviedla sa rovnosť a oslobodila tlač. Slávnosti usporiadané boli jak v hlavnom meste tak i na vidieku, všade slávil s oduševnením túto pamiatku, lebo heslá liberalismu: rovnosť, bratstvo a láska zakorenily sa už hlboko a liberalismus stojí teraz už ako mocný peň, rozprestierajúce svoje ratolesti rovnosti, bratstva a lásky i do najmenej dedinky pod nebotyčnými vrbami. Na mnohých miestach odbavovali sa slávnostné služby Božie; inde usporiadali faklový pochod alebo osvetlili mesto; v stoličných dvoranách vydržovali sa slávnostné shromaždenia; v školách učitelia a professori vysvetľovali dielkam význam tohto dňa a oslávili jeho pamiatku spevom a rečňovankami. Jednotlivé spolky slávil taktiež pekným spôsobom pamiatku uzákonenia slobody.

V hlavnom meste začaly sa slávnosti v snemovni vyslancov. Tu sa sišli členovia obúch snemovieň v národnom kroji, prijali jednohlasne holdujúcu adresu zákonodarstva, ktorej obsah podávame na inom mieste a potom korporatívne šli do budínskeho hradu vzdať kráľovi poddanskú úctu.

Keď v trónnej sieni budínskeho hradu zaujali vyslanci svoje miesta, dvorný maršal oznámil príchod kráľa s jeho sprievodom. Sprievod šiel s panovníkom v nasledovnom poradí:

Najprv vstúpil jeden hlavný dvorný kommissár, za týmto zástavníci po dvaja a dvaja, potom knieža-primas, členovia uhorskej vlády, uhorský hlavný dvormajster s paličkou, uh. kr. hlavný maštalník s vytiahnutým kráľovským mečom a pri ňom s prava biskup s dvojitém apoštolským krížom, a potom jeho veličenstvo sprevádzaný s obúch strán uhorským kráľ. hlavným komornickým majstrom, kapitáňmi telesnej gardy a hlav. vojenským

pobočníkom. Vstúpiac do trónnej siene prítomní prijali panovníka s búrlivým éljenovaním. V trónnej sieni zaujali prítomní svoje miesta v poriadku, jako tu na tejto tabulke znázorňujeme:

Písmena A. označuje v dvorane trón s dvomi schodami, na ktorom na mieste 1 panovník zaujal svoje miesto. Na mieste označenom 2 stál uh. kr. hlav. maštalník, na 3 uh. kr. hlav. dvormajster, na 4 uh. kr. hlav. komornický majster, na 5. a 6. kapitáni gardy, na 7 voj. pobočník panovníkov, na 8 biskup s krížom, na 9 uhorskí ministri, na 10 knieža primas, na 11 zástavníci, na 12-kach členovia obúch domov zákonodarstva a na mieste označenom 13-kami uh. kráľ. telesní gardisti. Písmena B označuje vchod do trónnej siene.

Keď panovník v rovnošate uhorského generála zaujal svoje miesto na tróne, bol vrelým éljenovaním pozdravení. Potom predseda snemu Szilágyi predstúpil pred kráľa a pokloniac sa, v krátkej reči pozdravil kráľa a prečítal holdujúcu adresu, ktorú potom v skvostnom fútráli podal panovníkovi.

Po odznení búrlivého éljenovania kráľ položil si okuliare a postaviac si kučmu na hlavu, prečítal svoju odpoveď na pozdrav zákonodarstva, ktorú najde čitateľ na inom mieste. Panovník neraz musel prestať v čítaní, lebo shromaždení zákonodarcí pri každom hlbšom prejave kráľovskej milosti a potechy nad vývinom vlasti vypukli v tak burlivé éljenovanie, jakého sotvakedy počuly steny kráľovského hradu budínskeho. Po skončení reči panovník práve v takom sprievode odišiel jako sme hore vyššie opisali a na to sa vyslanci rozišli.

Po zákonodarstve nasledovalo hlavné a sídelné mesto. Popoludní vydržovala sa slávnostná kongregácia, na ktorej po oduševnených rečiach hlavného mešťanostu Markusa a mešťanostu Halmosa prijatá bola osnova holdujúcej adresy, ktorú 100členová deputácia podala kráľovi dňa 12. t. m. pod vedením mešťanostu Márkusa.

Večer hlavnomestské mešťanstvo usporiadalo na počtu panovníka faklový pochod a serenádu. Faklový pochod a serenáda vydarily sa skvele. S faklovým pochodom, ktorého súčasťou sa asi 3000 popredných mešťanov a úradníkov a ktorý viedol hlavný mešťanosta s dvoma mešťanostami s faklou v ruke, tiahly do budínskeho hradu tri vojenské hudobné sbory a jeden najväčší spevokol budapeštiansky. Bol to utešený pohľad, keď asi na jeden kilometer dlhý faklový pochod tiahol z Városháztéru po dunajskom nábreží cez retazový most hore do budínskeho hradu.

Keď sa vo dvore budínskeho hradu účastníci pochodu shromáždili, vtedy spevokol v sprievode zvuk trúb a flaut zaspieval Pozdrav vlasteneckú pieseň od Petőfiho. Po každom verši piesne prítomní búrlive éljenovali. Kráľ poslúchal serenádu z balkonu a natoľko ho potešila táto ovácia, že hneď si žiadal aby prišiel do hradu hlavný mešťanosta. Kráľ pred Márkusom vyslovil svoju radosť a spokojnosť nad pekným zdarom faklového pochodu a serenády a poďakoval sa hlavnomestskému mešťanstvu za skvelú ováciu. Potom sa pochod rozišiel odovzdajúc fakly hasičom.

Na druhý deň predpoludním prijal kráľ deputáciu hlavného a sídelného mesta. Hlavný mešťanosta vrelými slovami pozdravil kráľa a ubezpečiac ho o vernej oddanosti hlavnomestského obyvateľstva podal kráľovi holdujúcu adresu. Kráľ prijímajúc adresu v svojej odpovedi vyslovil svoju radosť, že zákony z r. 1848 Budapešť urobily nielen hlavným mestom krajiny, lež zabezpečily mestu i veľký vývin. Konečne vyslovil svoju vďaku za poctu a pozdrav, na čo prítomní vypukli v búrlivé éljenovanie. Kráľ sa potom utiahol a s tým sa poklona skončila.

Takýmto okázalým spôsobom zasvätená bola pamiatka sankcie zákonov vynesenej r. 1848 v hlavnom a sídelnom meste Budapešti a z rozličných strán krajiny teraz prichádzajú zprávy o slávnostách usporiadaných 11. apríla nie s menším oduševnením než sa ony odhraly tu v hlavnom meste.

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo v Budapešti. Jeho veličenstvo kráľ vo veľkonočný pondelok rano prišiel do Budapešte, kde meškal za poldruha dňa, aby spoločne s národom oslávil pamiatku sankcie zákonov z roku 1848. O skvelých slávnostách zmienujeme sa na inom mieste. Panovník odcestoval späť do Viedne v utorok popoludní o jednej hodine.

Knieža-primas Vaszary tieto dni v sprievode svojho tajomníka dra Medarda Kohla odcestoval do Balaton-Füredu, kde sa pobaví za dlhší čas.

Obilie zdarma. Jako známo, ministerstvo orby cieľom odpomozenia núdze, ktorá nastala pre slabú úrodu na jednotlivých vidiekoch, rozdáva zbožie na siatie zdarma. Takáto núdza o zbožie nastala medzi iným i v jednotlivých obciach liptovsko-sv. mikulášskeho okresu, následkom čoho fõišpán Ludvik *Kürthy* obrátil sa o pomoc ku vláde. Vláda na sprostredkovanie fõišpánovo povolila pre patričných Liptákov 300 metrických centov zbožia na siatie.

Birmovka. Baňsko-bistrický biskup Karol *Rimely* dňa 4. mája v Detve a Miklósfalve prislubovať bude sviatosť birmovania.

Zahradnícka škola v Spiši. V Levoči za pomoci vlády dňa 3. t. m. otvorili zahradnícku školu. Do tejto školy prijali predbežne sedem poslucháčov, z ktorých každý dostane 18 zl. mesačnej podpory od štátu.

Vyznačený fabrikant. Jeho veličenstvo kráľ vyznačil rytierskym krížom rádu Franca Jozefa Juraja *Schulpe*, fabrikanta v Prešporoku za jeho zásluhy, ktoré sa nadobudol na poli verejných záležitostí. Schulpe je jeden z tých fabrikantov, ktorí sa úprimne starajú o svojich robotníkov jak čo sa týče duševného pozdvihnutia tak i hmotného postavenia.

Smrť. Titus *Brózik*, ev. farár v Háji (turč. st.) zomrel po krátkej nemoci 3. t. m. v 49. roku života svojho.

Pozor na lieky. Sedemročná dcerka úradníka Pavlaša v Péčke ochorela a privolaný lekár predpísal i chinin i morfium, tak ale, aby chorá dostala viac z chininu než z morfiumu. Matka ale, z omylu prečarovala prachy a dala užít chorej dcérke svojej namiesto chininu hodnú dávku morfiuma, tak že úbohé dieťa za hodinu za hrozných boľastí skonalo. Nešťastná matka zúfa a jej pokrevní obávajú sa, že sa od bõfu sošiali.

Socialisti pred policiou. Po tieto dni na hlavnom kapitanáte hlavnomestskej polície odsúdili razom sedemdesiatšedem socialistov pre demonstráciu a výtrznosti. Odsúdili ich na zaplatenie od 1 do 100 zl. pokuty, alebo v páde nezaplatenia na 1 do 10 dní do väzenia. Súhrn vymeraných pokút obnáša 4065 zlatých alebo 423 dní väzenia.

Svätý týždeň v Ríme. Ačkoľvek tohoto roku nebol pápež prítomný pre svoj vysoký vek obradom cez veľkonočný týždeň, predsa tieto vykonané boly v troch veľkých basilikách, sv. Petra, sv. Jána Leterauského a panny Marie Maggiore, s neobvyklou dosavad nádherou. Temné hodinky boly v chráme sv. -peterskom najdojemnejšími obrady, ktoré si vôbec môžeme myslieť. Spevriadený bol chýrnym majstrom v speve a ponevác v Ríme dľa starodávneho zvyku nesmie sa užívať vo veľkonočný týždeň organ, nahradené boly hlboké tóny basami a soprany striebornými harfami. Práve tak dialo sa v piatok vo všetkých basilikách a v basilike vatikánskej. Miserere a žalmy boly spievané pri hudbe Palestiniovej. Nenie nič vznešenejšieho ako slyšať tieto žalostné spevy, keď stíny večerné uliehajú na stenách chrámových, v ktorom len jedno stredisko svetla žiari trüchle z pätnástroženého svietnika na drevenom trojuhelníku. Jedna svieca po druhej sa zhasína po striedavých slokách žalmu. Potom telo Pána bolo vystavené k úcte veriacich pri svitu faklí. V piatok odpoľudnia mimo to shromáždilo sa vo velechrame svätopeterskom množstvo veriacich z Ríma a z celej Itálie, ba i z iných krajín aby boli prítomní slávnému umytiu oltára pápežského, ktorý na pamiatku toho, že sväté ženy boly priniesly do hrobu Spasiteľovho masť a korenice, býva mytý vinom a voňavkou a na to utieraný vlnenými látkami od sluhov basiliky. Krásne počasie, ktoré nastalo v piatok, privábilo obrovské davy ľudu do všetkých kostolov a kaplu, aby navštívily Boží hrob. Ešte niečo dojemného sluší zaznamenať. Vo veľkých basilikách na Veľký piatok kardinálovia vylúchali verejnú zповede v večnú pamiatku verejných zповedi v dobách prvého kresťanstva. Bol to opravdu uchvacujúci pohľad na zbožných tých veriacich, ktorí verejne vyznávali svoje hriechy! Stá invercov pohnuto velebnosťou tých okamžikov — ako to jeden časopis píše — obrátilo sa v tie dni ku cirkvi katolíckej. Kardinál Rampola štátny sekretar pápežský, ktorý je arcikňazom veľkej basiliky, riadil obrady v svätopeterskej basilike spolu s celou pápežskou kapitulou. Počínajúc stredou Rím sa započal plniť pútnikmi z celej Itálie, ktorí v pestrých krojoch prichádzali dúfajúc spatriť svojho staruškeho otea-pápeža.

Noví kanonici. Jeho veličenstvo kráľ vymenoval tit. biskupa Michala Bogisicha, budínskeho opáta farára Karola Vezingera, arcibiskupského tajomníka dra Teofila Klindu, jákskeho opáta a správcu viedeňského Pázmáneuma grófa Mikuláša Széchenyiho a správcu trnavského gymnásiuma Štefana Schlicka za ostrihomských kanonikov. Titulárnym ostrihomským kanonikom ostal Ullmer, farár v Budaörsi. Za prešporských kanonikov vymenovaní sú farári Ferenczy a Hönig. Novovymenovaní kanonici patria všetci ku ostrihomskej diecesi.

Kam dovedú človeka karty. Že karty privedú človeka na nivoč, dokázalo sa už dávno a že z neho urobia i vraha, dokázalo sa teraz i v Brašove. Ján Becze predvečer večer sadol si s jedným vojacom hrať v karty. Konec hry bol ten, že Becze prehral všetky svoje peniaze. To tak rozpjedilo Beczeho, že osopil sa na vojaka, aby mu peniaze vrátil, lebo ináč... «No, čo ináč?» spýta sa vojak. «Lebo ináč zomreš!» zvolal Becze a vytiahnuc svoju pištoľ, zastrelil svojho spulhráča a ušiel. Daleko však nezašiel, lebo ho vo Földváre chytila žandarméria. Takto hľa dovedly karty Beczeho do pút a väzenia.

Tá besnica. Pavel Gavrik, rezervista 71. pešieho pluku mal byť z Trenčína do Viedne transportom poslaný. Večer sa ale opil tak, že ho jedna vojenská patrola našla celkom bez seba ležať na ulici, a preto ho uložili hneď do chládku v kasárni. Keď sa Gavrik zobudil a videl železnú mrežu a dvere, nalakal sa trestu, a aby tomuto vyhnuť, obesil sa. — Matej Hulana, honvéd v Trenčíne prestrelil si prse. Ťažko ranený dovezený bol do vojanskej nemocnice, kde keď sa ho o príčine jeho skutku spytovali, tvrdil, že skutok spáchal v opilom stave.

Z Ríma do Berlína pešo. Jedon Talian, menom Arnold Innocente staval sa s jednou kamarátskou spoločnosťou v Ríme, že diaľku medzi Rímom a Berlínom peško prejde za 48 dní. Innocente stávkou vyhral, lebo túto 2136 kilometrov dlhú cestu prekonal za 45 dní a úplne zdravý došiel do Berlína. Vytvrvalý pešiak vyhral 10.000 frankov za túto „prechádzku“.

Nešťastie v baňach. Na vrchu nad mestom Verešpatak zhotovené je jedno jazero, ktorého vodopády slúžia ku mrveniu zlatej rúdy, ktorú dobývajú z tamojších zlatých baní. Vo veľkonočnú nedelu večer sa stalo, že násypy tohoto jazera sa pretrhly a 3000 štvorcových metrov plochy obnášajúca voda zaplavila celé okolie a behom trochštyr hodín sborila drúzgajúce mlyny, stroje, strážnice a iné banícke budovy. V prvých okamihoch nešťastia výstrelami z mažiarov oznamovali obecnstvu hroziacu pohromu, ale všetka pomoc bola marná. Vyše 40 mlynov a baníckych strojov vzalo zkažu. Voda strhla zlatej rúdy v cene vyše 50—60 tisíc zlatých, ale škoda, ktorú zapríčinila voda príbytkom a budovám nedala sa ešte vyrátať. Na šťastie ľudský život nepadol za obeť. Na celom okolí javí sa veľká sústrast oproti tak ťažko navštvivenému baníckemu ľudu, ktorý je teraz uvrhnutý do tej najväčšej biedy.

Daň starých mládencov. V štáte Illinois navrhol vyslanec Walleca, aby všetci, ktorým ani telesne ani morálne prekážky nebránia vstúpiť do sväzku manželského a predsa ostali starými mládenca, a prekročili už 32. rok, platili daň až do 65. roku. Walleca navrhuje ďalej, aby z výnosu tejto dane bol zbudovaný útulok pre staré panny, obzvlášť pre také, ktoré vinou a zlobou mužskou boli privedené do toho smutného stavu. Od 38. roku má sa počať vek „staropanenský.“ Ponevác tento zákon je navrhnutý v americkej komore zákonodarnej, je zcela možné že bude prijatý.

143.396.230 výtiskov biblie. V Londýne už dávno utvorila sa jedna spoločnosť cieľom rozširovania písma svätého. Dľa posledného výkazu táto anglická spoločnosť rozdala dosavád 143.396.230 výtiskov biblie po celom svete. Starý a Nový zákon dala preložiť do tristo rozličných rečí.

Krádež. Voľákysi bezbožní zloději ukradli dve ošpané z dvora veľko-slatinskej fary. Krádež stala sa v noci 5. t. m. Zlodějov ešte nechytli.

Pozor s petrolejom. Manželka Jellinekova na Dolnom Huštaku pri Lipt. Sv. Mikuláši chcela naliať petroleja do lampy. Petrolej sa od plameňa blízko stojacej sviečky chytil a vybušil, následkom čoho Jellinekovej chytily sa šaty. Na krik pribehli domáci a plameň šiat udusili. Len tejto rýchlej pomoci má Jellinekova čo ďakovať svoj život. Utrpela len malé popáleniny. Pozor teda s petrolejom.

Manželská láska. V Déve sa stalo tieto dni, že dva manželské páry roľnícke stály pred súdom pre akési pomlúvanie. Súd obe ženské a jedného z manželov uznal za vinných a i odsúdil a len jedného manžela oslobodil zpod obžaloby. Všetci odsúdení uspokojili sa s výrokom, ale jaké bolo prekvapenie pánov sudcov, keď za nevinného vyhlásený manžel ohlásil sa, že veru on neni spokojný. Tento človek totiž prosil pánov sudcov, že by jemu dovolili odsedeť trest nameraný jeho manželke, alebo keď by to už nešlo, aby aspoň ostať mohol vo väzení pri svojej milej manželke. Pravda súd to dovolit nemohol a milujúci manžel pustil sa do usedavého plaču.

Titule tureckého sultána. Najhlavnejším titulom tureckého sultána je padišah, čo znamená asi toľko ako otec panovníkov alebo kráľ kráľov. Ďalšie jeho titule sú: Námestník boha, potomok prorokov, hlavný kňaz mozlemínov, zástita sveta alebo veliteľ veriacich, tieň božstva a unkiar alebo vrah ľudí a pijak krve. Tento posledný titul sultánov potahuje sa na to niekdajšie právo sultánov, dľa ktorého smeli denne 11 ľudí dať zavraždiť bez všetkej príčiny a spôsobu prisluhovania pravdy. Roku 1839. sultán zriekol sa tohto práva haltiserifom, to jest najvyššou listinou.

Podivná pravota. Istý newyorský časopis zapravotila pani Harkottová v New-Yorku preto, že ju nazval bohatou a dobročinnou. Dáma udáva, že od toho času dostala 6000 prosebných listov, v ktorých bola pýtaná o podporu a 14.000 ľudí (denne vyše 30) prišlo k nej pýtať podporu, asi 30 millionov dollárov všetkého spolu žiadali od nej a mnohí ju teraz preklínajú pre jej skupáňstvo a tvrdosrdcosť. Jej pokoj je zničený a preto žiada náhradu.

Umenie „náležite“ jesť. Kto sa posadí k stolu, nech dohliada na to, aby jeho stolička nestála príliš ďaleko od stola. Práve tak nezapne drží svoje lakte temer pri tele. Stačí mu voľné predlaktie aby mohol účelne zachádzať s nožom a vidličkou a nikdy sa ním nedotkne obrusu. V oči tomu zdatný jedák musí mať pre svoje ruky dostatočnú oporu. Kládie laketný ohyb alebo snád celú lakeť na okraj stola a musí preto i celé horné telo vychýliť do rovna. Zcela samovoľne, kto sedí priamo, užíva pri upotrebení jedácaho náčinia isté spôsobilosti. Nôž a vidličku dlžno pokiaľ možno, úplne uchopiť, ale aby medzi držadlom a čepelou zostalo na niekoľko centimetrov prázdneho miesta. Veľmi nepríhodným býva, vezme-li niekto chlieb aby ho pomazal maslom, keď ho drží v holej ruke, namiesto aby ho položil na tanier a tam si ho pripravil k jedeniu. Ani do slaničky nemá sa siahať nožom, zvlášť keď tento bol použitý. Ku slaničke náleží vždy malá lyžička. Vidlička má byť držaná tak, aby horný koniec jako u noža zúplna bol zakrytý rukou.

Jako nejpne počínajú si mnohí India, majú-li rozkrájať si pečienku alebo drúbež! Po požití každého pokrmu má sa nôž i vidlička nechať ležať na tanieri, ale nie krížom, lež pres tanier vedľa seba. Vyhlíada to nielen slušnejšie, ale je to príhodnejším pri soberaní riadu so stola.

KU OBRÁZKU.

Ulica v Benátkach.

Mesto Benátky sú jedným z najzajímavejších miest na celom svete. Mesto toto je preto najzajímavejšie, lebo je tak rečeno na vode vystavené. Miesto ulíc sú tam samé kanále, po ktorých miesto vozov a kočov chodia samé člnky.

Mesto Benátky stojí už skoro poldruha tisíc rokov. Za času vandrovania národov, keď Hunovia pod kráľom Attilom zaujali skoro celé horné Taliansko, obyvatelia tamejších miest r. 452-ho utiahli sa na ostrovy Adriatického mora a položili základ dneskajších Benátok. Mesto toto bolo v stredoveku jedným z najsilnejších, najväznejších miest v Európe. Morské lode mesta sprevádzaly kupectvo po celom svete, následkom čoho obyvatelia mesta boli nesmierne bohatí. Neskoršie moc mesta klesla, ba utratilo aj samostatnosť, tak že od roku 1797. s malou prestávkou až po rok 1866. tvorilo provinciu našej monarchie.

Benátky ležia na 118. ostrovoch. Jednotlivé čiastky mesta spojuje 378 mostov. Najväčší z pomedzi týchto mostov je most „Rialto,“ ktorý je 27 metrov dlhý. Najväčší z pomedzi 157. kanálov, ktoré tvoria ulice mesta Benátok, je takzvaný kanál grand (veľký kanál), ktorý je vyše 3. kilometrov (skoro pol míle) dlhý a 30 do 60 metrov široký. Domy sú na pilieroch stavané. V celom meste nachodí sa iba jeden väčší plac, takzvaný plac sv. Marka. Na tomto placi stojí kostol sv. Marka, ktorý bol od roku 976 do roku 1071. vystavený, neskoršie až do 17. stoloetia viackrát prestavený. Kostol tento je 76 metrov dlhý a 62 metrov široký a nachádza sa v ňom 500 stĺpov. Dľa tradícií ležia tu telesné pozostatky evanjelistu sv. Marka. Kostol je zriedkave bohaté okrášlený. Na tom samom placi stojí aj kráľovský palác, v ktorom sa nachádzajú neoceniteľne drahé malby.

Mesto toto navštevuje ročite veľmi mnoho cudzincov, ktorí sú zvedaví, ako vyzerá mesto bez ulíc. Na našom obrázku podávame jednu z krajších ulíc tohoto zajímaveho mesta, v ktorom r. 1866. boli snáď aj niektorí z našich čitateľov.

ODKAZY REDAKCIE.

Pán *Okostar*. Žiadané číslo Krestana sme zaslali. Preto sme sa opozdili, lebo sme museli najprv hľadať, v ktorom čísle bol uverejnený udaný článok.

Prosíme pozor dať.

V Uhorsku veľmi je rozšírené v obchode závratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, závratníkom trochu na prsty klepol, všemožnými figlami napodobňujú ju a podvádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Uhorsku nedržím ani jednateľa ani podomníka. Opravdovú kosu „sv. Antona“ len u mňa možno dostať.

Čtené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosy. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a preda mnohí slepo veria týmto dotieravým odpredávačom zriedkavými ľúškavými výrazmi vychválených kôs. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhoveľa žiadostiam kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Tolkých a takých uznání pôvod je ten, že je ona trvaca, ani prítvrdá, ani primákká neni a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponač následkom tohoto obyčaje zmákné zadná časť kosy.

Veľa gazdov následkom chybného kovania aj tú najlepšiu kosu pokazi. Pri kose «sv. Antona» nemôže sa to stať, ponač ona už vo vykovanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kovaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom ostrení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosíť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona.“

Cena kusu:	zl.	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30	kr.
Zdĺžka centimetov:		70	75	80	85	90	95	100.	

Ameganský kosový kameň (oslička) je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Striebornooceľová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Oceľové kosáky «sv. Antona» po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kôs franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričini.

Jozef Sohr v Somogy-Szille.

Kosa len vtedy je opravdová, jestli na stupni je môj ochranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: Oceľová kosa «sv. Antona» Sohra.

Obrázkové cenníky zašlem zdarma.

(15—2).